

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ธุรกิจประกันชีวิตจัดเป็นธุรกิจที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งบทบาทในทางเศรษฐกิจและบทบาทในทางสังคม ในทางเศรษฐกิจ ธุรกิจประกันชีวิตมีบทบาทสำคัญในการระดมเงินออมเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนระยะยาวเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ โดยลักษณะการใช้ไปของเงินทูลนั้นบริษัทจะนำไปลงทุนในหลักทรัพย์ต่าง ๆ อาทิ พันธบัตรรัฐบาล หุ้นทุน หุ้นกู้ เป็นต้น นอกจากนี้ยังลงทุนในกิจการอื่นตามที่กฎหมายกำหนด อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ นอกจากนี้จะเป็นสถาบันการเงินที่มีบทบาทสำคัญในการระดมเงินออมระยะยาวจากประชาชนแล้ว ขณะเดียวกันก็เป็นตัวกลางในการเคลื่อนย้ายเงินทุนจากภาคเศรษฐกิจที่มีเงินทุนเหลือ ไปยังภาคเศรษฐกิจที่ขาดแคลนเงินทุนเช่นเดียวกับสถาบันการเงินอื่น ธุรกิจประกันชีวิตจึงมีส่วนช่วยลดการพึ่งพาเงินทุนจากต่างประเทศอีกด้วย

ตลอดช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาธุรกิจประกันชีวิตมีอัตราการขยายตัวในระดับสูง และมีแนวโน้มที่จะมีการเติบโตมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากตาราง 1 ปริมาณเงินออมที่บริษัทประกันชีวิตในประเทศไทยทั้งระบบสามารถระดมได้จากประชาชนตลอดช่วงปี พ.ศ. 2531-2552 มีเบี้ยประกันภัยรับ โดยตรงเพิ่มสูงขึ้นจาก 11,288 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2531 มาเป็นระดับ 55,727 ล้านบาท และมีอัตราการขยายตัว ร้อยละ 15.49 ต่อปี ในปี พ.ศ. 2539 แม้ว่าภาวะวิกฤติเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 จะส่งผลกระทบต่อธุรกิจประกันชีวิต ทำให้เบี้ยประกันภัยรับในปี พ.ศ. 2540 อยู่ในระดับ 58,780 ล้านบาท มีอัตราการขยายตัว ร้อยละ 5.48 ต่อปี ส่งผลให้ ในปี พ.ศ. 2541 การระดมเงินออมในรูปแบบของเบี้ยประกันภัยรับอยู่ในระดับ 56,339 ล้านบาท เท่านั้น มีการหดตัวของธุรกิจประกันชีวิต ร้อยละ 4.15 ต่อปี แต่อย่างไรก็ตาม ในปี พ.ศ. 2544 ธุรกิจประกันชีวิตมีเบี้ยประกันภัย

รับโดยตรงรวม 94,367 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 24.75 ต่อปี และได้เติบโตอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด ในปี พ.ศ. 2552 ที่ผ่านมา ธุรกิจประกันชีวิตมีจำนวนเบี้ยประกันภัยรับรวม 258,532 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 16.67 ต่อปี จะเห็นได้ว่า ถึงแม้ประเทศจะประสบปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจ แต่ธุรกิจประกันชีวิตก็ยังคงมีอัตราที่เติบโตได้อย่างต่อเนื่อง

ตาราง 1

การขยายตัวของธุรกิจประกันชีวิต

ปี	เบี้ยประกันภัยรับโดยตรง (ล้านบาท)	อัตราการขยายตัว (%)
2530	8,864	-
2531	11,288	27.25
2532	14,752	30.68
2533	15,341	3.99
2534	23,879	55.65
2535	29,128	21.98
2536	34,558	18.64
2537	40,867	18.26
2538	48,253	18.07
2539	55,727	15.49
2540	58,780	5.48
2541	56,339	4.15
2542	62,546	11.02
2543	75,646	20.95
2544	94,367	24.75
2545	115,518	22.41
2546	133,355	15.44
2547	151,313	13.47

ตาราง 1 (ต่อ)

ปี	เบี้ยประกันภัยรับโดยตรง (ล้านบาท)	อัตราการขยายตัว (%)
2548	166,830	10.26
2549	173,708	4.12
2550	201,942	16.25
2551	221,598	9.73
2552	258,532	16.67

ที่มา. จาก ข้อมูลสถิติประกันภัย, โดย สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.), 2553, ค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2553, จาก

<http://www.oic.or.th>

เมื่อพิจารณาความสามารถของธุรกิจประกันชีวิตในการระดมเงินออม จากส่วนแบ่งตลาดเงินออมของครัวเรือน ในสถาบันการเงินต่าง ๆ ในปี พ.ศ. 2552 พบว่า ธุรกิจประกันชีวิตมีส่วนแบ่งร้อยละ 6.72 เป็นอันดับที่ 3 รองจากธนาคารพาณิชย์และธนาคารออมสิน (ดูตาราง 2)

ตาราง 2

ส่วนแบ่งตลาดเงินฝากของครัวเรือน ณ สถาบันการเงิน ในปี พ.ศ. 2552

สถาบันการเงิน	จำนวน	ร้อยละ
ธนาคารพาณิชย์	6,659,610	75.01
ธนาคารออมสิน	1,582,276	17.83
บริษัทประกันชีวิต	593,471	6.72
บริษัทเครดิตฟองซิเอร์	43,307	0.49
	8,878,664	100.00

ที่มา. จาก สถิติเศรษฐกิจและการเงิน: ฐานข้อมูลเศรษฐกิจ, โดย ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2553, ค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2553, จาก <http://www.bot.or.th>

ในทางสังคม ธุรกิจประกันชีวิตมีบทบาทสำคัญยิ่งที่ช่วยเสริมสร้างหลักประกันความมั่นคง ช่วยบรรเทาความเดือดร้อนและความเสียหายทางการเงินจากความเสี่ยงภัยต่าง ๆ ให้กับบุคคล ครอบครัว และองค์กรธุรกิจต่าง ๆ รวมทั้งเป็นเครื่องมือสำคัญในการช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาลในด้านสวัสดิการและการสงเคราะห์ประชาชน ผู้ประสบภัย ธุรกิจประกันชีวิตนอกจากจะมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้ประชาชนมีสวัสดิการทางสังคมที่ดีแล้ว ยังมีส่วนในการส่งเสริมให้ประชาชนให้ความสำคัญกับการออม และลดการใช้จ่ายฟุ่มเฟือย และส่งเสริมให้คนในสังคมเห็นความสำคัญของการมีหลักประกันที่ดีในชีวิต

หากมองย้อนในอดีตจะพบว่า คนส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อธุรกิจประกันชีวิต โดยมองว่าการทำประกันชีวิตเป็นการแข่งตัวเอง “คนทำไม่ได้ใช้ คนใช้ไม่ได้ทำ” แต่เมื่อบริษัทประกันชีวิตต่าง ๆ ได้พัฒนารูปแบบของกรมธรรม์ประกันภัยให้ “คนทำมีโอกาสได้ใช้” ในลักษณะของการได้รับผลประโยชน์ตามกรมธรรม์ประกันภัยคืน ในระยะเวลาต่าง ๆ ตามที่ระบุไว้ในเงื่อนไขกรมธรรม์ประกันภัย ส่งผลทำให้ประชาชนทั่วไปมีความเข้าใจมองเห็นคุณค่าและประโยชน์สามารถจับต้องได้จริง จนทำให้มีทัศนคติใหม่ว่า การทำประกันชีวิตนอกจากเป็นการให้ความคุ้มครองแล้วยังเป็นการออมวิธีหนึ่ง ซึ่งมีลักษณะโดดเด่นเป็นพิเศษกว่าการฝากเงินไว้กับธนาคารพาณิชย์ทั่วไป กล่าวคือ (สมาคมประกันชีวิตไทย, 2552, หน้า 19-25)

1. เป็นการออมเงินที่ให้ความคุ้มครองชีวิตควบคู่ไปด้วยกัน และเป็นการออมที่สามารถระบุจำนวนเงินที่ต้องการใช้ในอนาคต ตามกำหนดระยะเวลาของกรมธรรม์ประกันภัย จึงถือเป็นหลักประกันทางการเงินที่มั่นคงของตัวเองและครอบครัว
2. ช่วยให้ผู้เอาประกันมีวินัยในการออม โดยจะต้องชำระเบี้ยประกันเป็นประจำทุกปี เพื่อให้กรมธรรม์มีผลบังคับ ซึ่งจะมีลักษณะเช่นเดียวกับการฝากเงินประเภทประจำกับธนาคารพาณิชย์
3. ลูกค้ายที่ซื้อกรมธรรม์ที่มีอายุตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป สามารถนำเงินเบี้ยประกันที่จ่ายไปหักลดหย่อนภาษีประจำปี ได้สูงสุดปีละ 10,000 บาท

4. อัตราผลตอบแทนที่ได้รับมีความมั่นคง คือ ตามอัตราดอกเบี้ยที่ได้กำหนดไว้แน่นอนตายตัวตามเงื่อนไขกรมธรรม์ประกันภัย ไม่ผันผวนขึ้นลงเหมือนกับการฝากเงินกับธนาคารพาณิชย์

นอกจากนี้ บริษัทประกันชีวิตต่าง ๆ ยังได้ออกแบบกรมธรรม์ประกันภัย ที่เจาะตลาดเฉพาะกลุ่ม (niche market) อาทิ สำหรับคุณผู้หญิง สำหรับบรรดาผู้เป็นนักกีฬา สำหรับคนพิการ หรือกรมธรรม์ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์เพื่อเกษียณอายุ เป็นต้น รวมทั้งได้ออกแบบอนุสัญญาเพิ่มเติมแนบท้ายกรมธรรม์ประกันภัยที่หลากหลายมีไว้ให้เลือกตามความต้องการ อาทิ การประกันภัยอุบัติเหตุ การประกันสุขภาพผู้สูงอายุ การคุ้มครองโรคร้ายแรงประเภทต่าง ๆ การชดเชยเงินรายได้ที่ต้องสูญเสียไป ในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุหรือทุพพลภาพ เป็นต้น ส่งผลให้กรมธรรม์ประกันภัยในปัจจุบันมีรูปแบบที่หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนทั่วไปได้มากขึ้น

ปัจจุบันประเทศไทยมีบริษัทประกันชีวิตจำนวน 25 แห่ง ซึ่งทุกบริษัทจะต้องดำเนินธุรกิจภายใต้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2551 โดยมีสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) เป็นผู้นำที่กำกับดูแลและส่งเสริมธุรกิจประกันชีวิต ทั้งในด้านการควบคุมบริษัท เช่น กำหนดให้บริษัทประกันชีวิตนำเงินที่ได้รับจากผู้เอาประกันภัยที่เรียกว่าเบี้ยประกันไปลงทุนได้เฉพาะที่ประกาศกระทรวงพาณิชย์กำหนดไว้เท่านั้น หรือการพิจารณารูปแบบผลิตภัณฑ์สินค้า (กรมธรรม์ประกันภัย) ทั้งอัตราเบี้ยประกันภัยและรูปแบบเงื่อนไขที่ระบุไว้ในกรมธรรม์ประกันภัยให้มีความยุติธรรม

ก่อนที่ทุกบริษัทประกันชีวิตจะเสนอขายแบบกรมธรรม์ประกันภัยต่อประชาชนได้ บริษัทประกันชีวิตนั้นจะต้องยื่นเสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) เพื่อขออนุมัติอัตราเบี้ยประกันภัยรวมตลอดถึงรูปแบบและเงื่อนไขผลประโยชน์ตามที่ระบุไว้ในกรมธรรม์ประกันภัย ข้อยกเว้นรวมทั้งอัตราเบี้ยประกันภัย ดังนั้น ผู้ถือกรมธรรม์จึงมั่นใจได้ว่ากรมธรรม์ประกันชีวิต และสัญญาเพิ่มเติมแนบท้ายกรมธรรม์ที่ตัวแทนหรือนายหน้าประกันชีวิตนำไปเสนอขายทุกแบบนั้น ได้มีการตรวจสอบกลั่นกรองเป็นที่แน่ชัดแล้วว่าเป็นธรรม ทั้งในด้านค่าเบี้ยประกันภัยที่เป็นธรรม บริษัทสามารถปฏิบัติตามพันธะสัญญาได้และให้ความ-

คุ้มครองตลอดอายุกรมธรรม์ประกันภัยทุกฉบับ และผู้เอาประกันหรือผู้รับประโยชน์จะได้รับเงินหรือสิทธิผลประโยชน์ตามกรมธรรม์ประกันภัยอย่างครบถ้วนเต็มตามจำนวนด้วยความรวดเร็วเป็นธรรมอย่างแน่นอน

นอกจากนี้ ในพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2551 ยังกำหนดให้ทุกบริษัทประกันชีวิตต้องดำรงเงินกองทุนตลอดเวลาที่ประกอบธุรกิจประกันชีวิต เป็นจำนวนไม่น้อยกว่า ร้อยละ 2 ของเงินสำรองประกันภัย แต่จะต้องไม่ต่ำกว่า 50 ล้านบาท และบริษัทประกันชีวิตต้องนำเงินสด พันธบัตรรัฐบาลไทยหรือทรัพย์สินอื่นจำนวน ร้อยละ 25 ของเงินสำรองประกันภัยไปวางไว้กับนายทะเบียนประกันชีวิต เพื่อรองรับการปฏิบัติตามสัญญาผูกพันทางการเงินที่มีต่อผู้ถือกรมธรรม์ ซึ่งเงินจำนวนนี้จะเป็นเงินที่บริษัทประกันชีวิตสามารถจ่ายให้แก่ผู้ถือกรมธรรม์ประกันภัยทันทีตามเงื่อนไขของกรมธรรม์ประกันภัย ดังนั้น ผู้ถือกรมธรรม์ประกันภัยจึงเป็นที่มั่นใจได้ว่าบริษัทประกันภัยทุกแห่งจะมีเงินเพียงพอที่สามารถจ่ายเงินผลประโยชน์ตามที่ระบุไว้ในกรมธรรม์ประกันภัยอย่างแน่นอน

จากบทบาทความสำคัญของธุรกิจประกันชีวิตดังกล่าว รัฐบาลจึงให้ความสำคัญกับธุรกิจนี้อย่างยิ่ง และส่งเสริมพัฒนาให้ธุรกิจประกันชีวิตมีบทบาทเพิ่มมากยิ่งขึ้น ซึ่งจากแผนบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2550-2554 ซึ่งมีประเด็นยุทธศาสตร์ซึ่งธุรกิจประกันชีวิตมีบทบาทสำคัญ คือ ยุทธศาสตร์การพัฒนาคคนและสังคมที่มีคุณภาพ การเตรียมความพร้อมแก่สังคม เพื่อให้ผู้สูงอายุเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าของเศรษฐกิจสังคมของประเทศ ซึ่งเป็นการส่งเสริมการออมและการสร้างหลักประกันรายได้ให้กับผู้สูงอายุ

จากแผนบริหารราชการแผ่นดินหรือแผนยุทธศาสตร์ของรัฐบาลดังกล่าวข้างต้น เมื่อแปลลงมาเป็นกรอบนโยบายของรัฐบาลด้านการประกันชีวิตที่สำคัญ 3 ด้าน ดังนี้

1. การเสริมสร้างประสิทธิภาพและมาตรฐานระบบประกันภัยของประเทศ ธุรกิจประกันชีวิตเป็นธุรกิจบริการ เป็นการให้บริการแก่ประชาชนที่มีความเกี่ยวข้องกับส่วนได้เสียของประชาชนหม่มาก และมีลักษณะเป็นสถาบันการเงิน ความโปร่งใสในการดำเนินการ และคุณภาพให้บริการของบริษัทประกันชีวิต ในการเสริมสร้าง

ประสิทธิภาพและมาตรฐานระบบประกันชีวิตของประเทศ ได้เน้นผลักดันและสนับสนุนส่งเสริมให้ธุรกิจดำเนินการใน 3 เรื่องสำคัญ คือ

1.1 เพิ่มความเข้มแข็งทางการเงินและขีดความสามารถในการดำเนินงานของบริษัทประกันชีวิต ให้เป็นที่เชื่อมั่นไว้วางใจของประชาชน และให้พร้อมรับการแข่งขัน

1.2 ส่งเสริมยกระดับธรรมาภิบาลของธุรกิจประกันชีวิตสู่มาตรฐานสากล

1.3 การพัฒนาคุณภาพการให้บริการของธุรกิจประกันชีวิตให้เป็นที่ยอมรับ

2. ธุรกิจประกันชีวิตกับการเตรียมความพร้อมสังคมไทย ซึ่งมีแนวโน้มเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุมากขึ้น

ประเทศไทยนับเป็นประเทศหนึ่งที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาสุขภาพอนามัยของประชาชน ซึ่งผลการดำเนินงานที่ผ่านมาทำให้คนไทยมีอายุยืนยาวมากขึ้น โดยคนไทยมีอายุขัยหรืออายุคาดหมายเฉลี่ยเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง คือ เพิ่มจากเฉลี่ย 61.1 ปี ในปี พ.ศ. 2524 เป็น 74 ปี ในปี พ.ศ. 2548 เป็นผลมาจากความก้าวหน้าทางการแพทย์และสาธารณสุข ทำให้สามารถลดอัตราการตายของมารดาและทารก ได้มากขึ้น

ผลการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรดังกล่าว ได้ส่งผลกระทบต่อกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมของประเทศตามไปด้วยว่าจะต้องมีการเตรียมความพร้อมแก่ผู้ที่เข้าสู่วัยสูงอายุให้มีสุขภาพที่ดี การสร้างระบบประกันสุขภาพและการประกันชีวิต การออมเงินอย่างเพียงพอต่อการยังชีพภายหลังเกษียณอายุ จึงกำหนดแนวทางการเตรียมความพร้อมคนไทยที่จะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โดยส่วนที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัย คือ การส่งเสริมการออมและหลักประกันรายได้ด้วยระบบการประกันชีวิต และการประกันสุขภาพ เพื่อให้ผู้สูงอายุมีหลักประกันรายได้และสุขภาพที่ดีหลังการเกษียณอายุ

3. การเพิ่มบทบาทของสถาบันการประกันชีวิตเพื่อสร้างหลักประกันความมั่นคงทางด้านรายได้ของประชาชนทุกช่วงวัย และเพื่อเป็นแหล่งระดมเงินออมที่สำคัญของประเทศ ได้แก่ การออมโดยระบบประกันชีวิต เป็นการออมที่มีวินัยสูงสุดและเป็นการระดมเงินออมจากภาคครัวเรือนภายในประเทศ จึงส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างยั่งยืน

ปัจจุบันในประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2554 มีจำนวนผู้ทำประกันชีวิต ร้อยละ 25.37 เท่านั้น (สมาคมประกันชีวิตไทย, 2554, หน้า 8) จะเห็นว่า ธุรกิจประกันชีวิตของประเทศไทย ยังมีโอกาสขยายตัวเติบโตได้อีกมาก และจากบทบาทของธุรกิจประกันชีวิตในด้านต่าง ๆ อันเกิดจากการระดมเงินออมในรูปของเบี้ยประกันภัยรับ โดยตรงที่เพิ่มขึ้น ดังนั้น จึงเห็นว่าจะมีความจำเป็นที่จะศึกษาถึงลักษณะการดำเนินงานของธุรกิจประกันชีวิตในประเทศไทย ตลอดจนปัจจัยที่มีผลต่อเบี้ยประกันภัยรับ โดยตรงของบริษัทประกันชีวิต เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาแนวทางในการระดมเงินออมในรูปเบี้ยประกันภัยของ บริษัทประกันชีวิตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อเบี้ยประกันภัยรับ โดยตรงของบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทย

สมมติฐานของการศึกษา

1. จำนวนเบี้ยประกันภัยรับ โดยตรงของบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทย มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับจำนวนตัวแทน ค่าจ้างและค่าบำเหน็จ ค่าโฆษณา และค่าใช้จ่ายส่งเสริมการขาย และรายได้ต่อหัวของประชากรไทย
2. จำนวนเบี้ยประกันภัยรับ โดยตรงของบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทย มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับจำนวนกรรมธรรม์ที่ลดลงระหว่างปี และอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปีเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อเบี้ยประกันภัยรับของบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทย โดยศึกษาบริษัทประกันชีวิตทั้งระบบ ในการศึกษาจะใช้ข้อมูลในช่วงปี พ.ศ. 2531-2552 รวมทั้งสิ้น 22 ปี

วิธีการศึกษา

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ที่เก็บรวบรวมจากรายงานประจำปีของสำนักงานคณะกรรมการกำกับ และส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) วารสารประกันชีวิต หนังสือ วิทยานิพนธ์ และเอกสารต่าง ๆ ทั้งจากหน่วยงานของรัฐบาลและเอกชน

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (descriptive analysis) เป็นการวิเคราะห์โครงสร้าง และการดำเนินงานของธุรกิจประกันชีวิตในประเทศไทย
2. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (quantitative analysis) เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อเบี้ยประกันภัยรับของบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทย โดยการสร้างแบบจำลอง กำหนดให้ตัวแปรต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อเบี้ยประกันภัยรับ โดยตรงของธุรกิจประกันชีวิต และหาค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรด้วยวิธีการทางเศรษฐมิติ ซึ่งมีขั้นตอนในการศึกษา 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นการทดสอบ Stationary ของข้อมูล และส่วนที่สองเป็นการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามด้วยการสร้างสมการถดถอยเชิงซ้อน (multiple linear regression) และใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares--OLS) ในการประมาณค่าสัมประสิทธิ์

แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา

$$DP = a_0 + a_1 AZ + a_2 CR + a_3 PA + a_4 DY + a_5 PCI + a_6 RB$$

โดยกำหนดให้

DP = จำนวนเบี้ยประกันภัยรับโดยตรง (หน่วย : ล้านบาท)

AZ = จำนวนตัวแทน (หน่วย : คน)

CR = ค่าจ้างและค่าบำเหน็จ (หน่วย : ล้านบาท)

AD = ค่าใช้จ่ายส่งเสริมการขายและค่าโฆษณา (หน่วย : ล้านบาท)

DY = จำนวนกรมธรรม์ที่ลดลงระหว่างปี (หน่วย : ฉบับ)

PCI = รายได้ต่อหัวของประชากรไทย (หน่วย : บาท)

RB = อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปีเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ (หน่วย :

ร้อยละ)

นิยามศัพท์เฉพาะ

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อเบี้ยประกันภัยรับของบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทย ซึ่งสามารถแบ่งนิยามศัพท์เฉพาะดังนี้

ผู้เอาประกัน (insured) หมายถึง บุคคลที่ทำประกันชีวิตหรือประกันสุขภาพภายใต้กรมธรรม์ประกันชีวิต

ผู้รับประโยชน์ (beneficiary) หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ผู้ถือกรมธรรม์หรือผู้เอาประกันภัย ระบุชื่อให้เป็นผู้รับประโยชน์ตามกรมธรรม์ประกันภัย หากผู้ถือกรมธรรม์หรือผู้เอาประกันภัยเสียชีวิตในขณะที่กรมธรรม์มีผลบังคับ ผู้รับประกันภัยจะจ่ายผลประโยชน์ตามกรมธรรม์ให้กับผู้รับประโยชน์

ผู้รับประกันภัยต่อ (reinsurer) หมายถึง บริษัทผู้รับประกันภัยซึ่งได้รับธุรกิจประกันภัยต่อจากบริษัทผู้รับประกันภัยอื่น ๆ

เบี้ยประกันภัยรับโดยตรง (direct premium) คือ เบี้ยประกันภัยรับรวมที่ผู้เอาประกันชีวิตจ่ายให้แก่บริษัทประกันชีวิต ซึ่งประกอบด้วย เบี้ยประกันภัยรับปีแรก เบี้ยประกันภัยรับปีต่อไป และเบี้ยประกันภัยรับจ่ายครั้งเดียว

เบี้ยประกันภัยรับปีแรก (first year premium) หมายถึง ยอดเบี้ยประกันภัยรับที่ผู้เอาประกันชำระเบี้ยในปีแรกของการทำประกันชีวิต

เบี้ยประกันภัยรับปีต่อไป (renewal premium) หมายถึง ยอดเบี้ยประกันภัยรับที่ผู้เอาประกันชำระเพื่อต่ออายุการทำประกันชีวิต

เบี้ยประกันภัยรับรวม (total premium) หมายถึง จำนวนเบี้ยประกันภัยรับทั้งหมดจากทุกยอดของเบี้ยประกันภัยรับ

เบี้ยประกันภัยงวดแรก (initial premium) หมายถึง เบี้ยประกันภัยงวดแรกที่จ่ายเป็นค่ากรมธรรม์ประกันชีวิต

จำนวนเงินเอาประกัน (sum insured) หมายถึง จำนวนเงินที่ระบุในกรมธรรม์ ซึ่งผู้รับประกันภัยสัญญาจะชดใช้ให้ผู้เอาประกันภัย หรือผู้รับผลประโยชน์ตามเงื่อนไขในกรมธรรม์

จำนวนเงินจ่ายตามกรมธรรม์ (proceeds) หมายถึง จำนวนเงินสุทธิที่ผู้รับประกันภัยจ่ายให้แก่ผู้เอาประกันเมื่อสัญญาครบกำหนด หรือจ่ายแก่ผู้รับผลประโยชน์เมื่อผู้เอาประกันถึงแก่กรรม

อัตราความยั่งยืนของกรมธรรม์ (persistency rate) หมายถึง ความคงอยู่ของกรมธรรม์ วิธีที่นิยมใช้ในการคำนวณ คือ จำนวนรายที่ขายได้ในปีแรกเทียบกับปีต่ออายุ หากบริษัทใดอัตราความยั่งยืนของกรมธรรม์สูง แสดงว่า ความต่อเนื่องในการส่งเบี้ยประกันของลูกค้ำมีความสม่ำเสมอและการละทิ้งกรมธรรม์มีน้อย

เงินกองทุน (capital funds) หมายถึง ทรัพย์สินที่สูงกว่าหนี้สินของบริษัท ตามราคาประเมิน ซึ่งตามพระราชบัญญัติการประกันชีวิตแล้ว บริษัทประกันชีวิตจะต้องดำรงเงินกองทุนไว้ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 2 ของเงินสำรอง แต่ต้องไม่ต่ำกว่า 50 ล้านบาท

เงินสำรอง (reserve) หมายถึง จำนวนเงินซึ่งตั้งสำรองไว้เพื่อประโยชน์เฉพาะกิจ หรือเพื่อประโยชน์ทั่วไปสำหรับการประกันชีวิต ในการคำนวณเบี้ยประกันคงที่ จะมีส่วนหนึ่งของเบี้ยประกันภัยในระยะแรกของสัญญาบริษัทจะเก็บสะสมไว้พร้อมกับ

ดอกเบี้ยเป็นจำนวนเงินที่พอเพียงสำหรับการชดใช้ต่อผู้เอาประกันในอนาคตตามสัญญาที่ระบุไว้ในกรมธรรม์

การขาดอายุ (lapse) หมายถึง ผลสืบเนื่องมาจากการที่ผู้เอาประกันภัยไม่ได้ชำระเบี้ยประกันภัย จนพ้นกำหนดระยะเวลาผ่อนผันการชำระเบี้ยประกันภัย

สินไหมทดแทน (claim) หมายถึง การเรียกร้องให้จ่ายผลประโยชน์ในกรมธรรม์ตามความสูญเสียที่เกิดขึ้น

มูลค่าเงินสด (cash value) หมายถึง การออมทรัพย์ในกรมธรรม์แบบถาวร ซึ่งหมายถึง ดอกเบี้ยของผู้ถือกรมธรรม์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาแนวทางในการระดมเงินออมในรูปแบบเบี้ยประกันภัยรับของบริษัทประกันชีวิต
2. เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับบริษัทประกันชีวิตในการพัฒนาธุรกิจประกันชีวิตต่อไป